

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

De Irregularitate ex defectu libertatis Cap. IX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

Notatio Quinta. De attentante sui occisionem, vel mutilationem.

18. Is, qui sibi laqueo, præcipitio, gladio, veneno mortem afferre tentavit, nec tamen attulit, Irregularis non est, quia ex Jure homicida Irregularis est, non vero homicidium tantummodo attentans.

19. Idem dic de attentante se mutilare, non tamen cum effectu mutilationis. Nam, quando Textus supra n. 12. allatus dicit esse, Irregulares, qui affectant se mutilare, loquitur de affectatione, seu consensu cum ipso effectu sequuto, ut ex contextu patet.

20. Quod, si attentatio se ipsum occidendi fuit publica, contrahet attentans infamiam: est enim hoc delictum capitale, & infame, unde ex hoc capite infamiae, de quo infra, contrahit delinquens Irregularitatem. Et sub hac publicitate intelligendus est Cornio allatus à Diana, a dum docet, ejusmodi attentantem esse ex infamia Irregularem.

§. III.

Quis dispensat in prædictis.

1. Solum Papam dispensare posse, in corpore viriatis sæpè per occasionem in Superioribus admonuimus. Nunc vero iterum in suo loco confirmamus, solum, inquam, quia, quæ à lege Superiore sunt definita, non possunt Inferiores immutare.

2. Summum ergo Pontificem dispensare posse v. g. ut omnino Cæcus ordinetur, dubium ne sit. Imo memoriæ proditum est, dispensasse b cum Cæco, ut, adhibito adjutore pretio, celebraret. Fertur etiam, Pontificem dispensasse cum Ruberto Scoto cæco, ut promoveretur ad Archiepiscopatum Armacanum. Nè fidem igitur adhibeas Avilæ, c qui putat summum Pontificem non posse dispensare ad Sacerdotium cum eo, qui caret manibus, quia, inquit, is naturali; & divino jure est inhabilis ad illud. Ne fidem, inquam, adhibeas; Sicut enim cum prorsus cæco, ita cum prorsus mutilo posset dispensare Pontifex ob bonum aliquod publicum, illum promovendo ad Sacerdotium, non quidem, ut actu celebraret, quia ad hoc naturaliter est ineptus, sed ut exciperet Confessiones, ut ex officio Conciones ha-

beret ad Populum, ut actus Jurisdictionis exerceret, &c.

3. Duo denique hic, vel recole, vel advertite, Primum, posse in dubio Episcopum, vel Prælatum Regularem, declarare de qualitate vitii, ut in simili supra diximus. Secundum, quando hæc Irregularitas contingit ex delicto, quo, quis se mutilavit, posse Episcopum dispensare, si delictum sit occultum eo modo, quo insinuavimus paragraph. præced. n. nono.

§. IV.

De Irregularitate ex defectu Sexus Remissivè.

DE hac Irregularitate (quæ etiam est corporis virilis defectus) memini, me dixisse in Tractatu de Ordine cap. sexto paragraph. primo. Ne igitur illa, quæ valdè raro usu veniunt, cum molestia repetamus, illic lege.

CAPUT IX.

De Irregularitate ex defectu libertatis.

§. I.

De Servitute.

1. SERVUS, hoc est Mancipium, sive ex Nativitate, sive ex legitima venditione, sive ex legitima captivitate, quamdiu servitus durat, irregularis est ex SACRO & Textu sic merito deficiente; id enim dignitas Ordinum requirit, idque requirit obsequium à Clerico Ecclesiæ debitum; Servi enim cum addicti sunt Dominis, atque adeo sint alterius Juris, servire Ecclesiæ non possunt. Consentiente autem Domino, poterit quidem ordinari servus, sed statim, atque ordinatur, etiam prima Tonsurâ fit liber. b

2. Si vero servus (quamvis cum peccato) initiatur, non consentiente Domino, distinguitur. Si initiatur Minoribus, adhuc remanet servus, nec gaudet ullo privilegio, sive Canonis, sive Fori, sive Gabelarum, ut colligitur ex Cap. ex antiquis d. 54. Si vero Majoribus, subdistinguitur. Nam, si Episcopus

a Toto Titulo de Serv. non ordinandis & tota dist. 54. b Laym. l. 1. tr. 5. p. 5. c. 8 Suar. de Conf. d. 51. sc. 3. n. 5. Castrop de Conf. d. 6. p. 11. n. 2. Azor. p. 22. l. 2. c. 11. Avil. de Conf. p. 7. dist. 3. d. ult. Filline. tr. 19. c. 2. n. 195.

pus illum ordinans conscius est seruitutis, & videt sine Domini consensu, ipsum Ordines postulare, quod est, Episcopum esse participem doli, servus ita promotus evadit liber, sed ipse Episcopus obligabitur pretium servi duplicatum, vel duos servos reddere Domino. Et quidem unum ex his pretiis erit de iustitia solvendum in recompensationem servi, undè ante omnem sententiam, Alterum, cum sit in poenam, post sententiam, & sic conciliatur Suar. *a* non requirens sententiam cum Bonac. *b* illam requirente. Si non Episcopus, sed alii consensu prædicti doli Episcopum induxerunt ad Ordines suo concedendos, ipsi ejusmodi pretium, vel servum duplicatum solvere tenebuntur. Si denique nullus fuit doli conscius, is remanebit servus, sed suspensus ab Ordine, si nondum est Sacerdos; Nec tamen poterit uxorem ducere, si Subdiaconatum, vel Diaconatum sic assumpsit; idque propter Votum Castitatis his Sacris Ordinibus adnexum; Valdè tamen probabile est, hunc non privari privilegio Canonis, ut tenet Sayrus. *c*

a Suar. de
Cens. d. 51.
sec. 3.
b Bonac. d.
7. de Cens.
q. 2. p. 4. n.
3. V. Tertio
Episcopus.

c Sayr. de
Cens. l. 6. c.
14. n. 5.

3. At, si ejusmodi servus ordinatus fuit Sacerdotio, liber quidem erit, sed remanebit cum onere solvendi Domino, vel alium servum, vel pretium ex suo peculio, vel ex suis ministeriis Sacerdote non indignis. Filliuc, loco citato ait, hunc servum, tunc, anittere suum peculium, eundemque ab hero suscipi posse pro Mysteriorum celebratione.

Sed quid, si prædictus servus nullo modo peculium, vel artem, vel alium servum habeat, unde solvat?

d Gibalin.
de Irreg. c.
3 q. 5. n. 3.

Respondet Gibalin. *d* Manebit liber, sed aliquo spiritali obsequio se gratum præbere studeat Domino.

4. Nondum omnia dissoluta sunt; Inquires enim Primò, si plures insolidum sint Domini alicujus servi, factisne est, ut is promoveatur ad Ordines ex solo consensu unius ex his Dominis?

e Glossa in
e. Nullius
d. 54.

Respondeo. Ita putat. Glossa, *e* idque ob favorem, & reverentiam Ordinibus debitam, colligitque ex illis verbis Textus Nullus promoveat servum, nisi voluntas accesserit ejus, qui aliquid sibi in eo vendicat potestatis illud enim (aliquid potestatis) significare videtur quamcunque diminutam potestatem ejus, cui illa particulariter com-

petit. Alia autem Glossa, *a* paulò post, dicit, debere accedere consensum omnium, quorum juri detrahitur; id enim significare videtur (ait hæc Glossa) illud (qui aliquid potestatis) illud enim (qui) sumi debet collectivè, ita ut sensus sit, ut debeat consentire quicumque aliquid potestatis in servum habet.

a ibidem

5. Sic tamen conciliandæ sunt hæc duæ Glossæ. Si partialis Dominus offerat servum pro Ordinibus, erit ab Episcopo admittendus, ut liber, nam ita is Dominus tacitè se obligat satisfacere (ut certè debet) aliis condominis; & hac ratione Ordinibus favetur, & Dominis nihil detrahitur. At, si partialis Dominus solus mere consentit, non poterit servus admitti, quia fieret contra jura condominorum; consensus enim dicti partialis Domini non ex se offerentis servum (sed ex aliorum v. g. rogatu) solum parti suæ videtur præjudicare, non parti aliorum. Glossa igitur prior de priore casu intelligi debet, posterior de posteriore.

6. Inquires Secundò. Quid de libertis, qui sunt ii, quos Dominus manumittit, hoc est liberos facit, sed reservato temporali aliquo obsequio?

Respondeo, hos propter dictam reservationem esse Irregulares, docetur communiter. At, si Dominus, qui tunc propriè appellatur Patronus, obsequia omnia remittat, vel solum spiritalia, quæ Clericum non dedecent, reservat & possit ad Ordines admitti, quia tunc censetur jam absolute liber.

b C. Nullus
de servis
ordinandis.

7. Denique nota, horum filios nulla Irregularitate affici; ingenui enim, hoc est, liberi omnino sunt, solumque debent Patrono reverentiam, ut notat Bartol. *e* Quid dicendum sit de libertis Ecclesiæ, Vide Vgol. *d*

c Bart. l.
de libertis
liber.
d Vgol. de
Irreg. c. 17.
§ 4.

§. II.

De Uxorato Remissivè.

I. Etiam Uxorato dicitur deficere libertas ad Ordines suscipiendos; Uxoratus enim sua servitate circa Uxorem non caret: Verum nos de hac re tota diximus satis, superque in libro de Matrimonio.

e Supra l. 8.
de matr.
tr. 1. cap. 1.

§. III.

§. III

Quis dispensat cum seruo ex defectu libertatis?

2. **C**ertè non nisi summus Pontifex, quando illa adest, si enim ea non daret, non adesse tunc Irregularitatem, atque adeo dispensatione opus non esse, jam modo vidimus. At vero, si Pontifex dispensaret hunc seruum ad Sacerdotium, illo jam promotio sine licentia Domini, an deberet Pontifex ex Justitia pretium Servi Domini solvere, an potius intelligeretur dispensare, ut (quamvis Sacerdos) remaneat apud Dominum in obsequiis temporalibus, saltem Sacerdote non valde indignis, quæstio est ad nostram praxim, nequaquam pertinens.

CAPUT X.

De Irregularitate ex defectu bonæ famæ.

§. I.

Quid, & quotuplex sit infamia.

INFAMIA est Status lesa dignitatis legibus, & moribus reprobatas, sicuti bona fama est status illa dignitatis legibus, & moribus comprobatus. a Clarius: Infamia est diminutio, seu privatio bonæ existimationis hominum, emans ex prædicto lesa dignitatis statu. Nomen autem, Dignitas, hic iungitur pro ea naturæ humanæ dignitate, quæ est in hominibus secundum rectam rationem viventibus. Dico (hic) alibi enim, ut, quando in jure dicitur (Infamibus porro non pateant dignitates) nomen dignitatis sumitur pro quibusdam officiis honorificis, de quibus *mon* Paragrapho quarto.

2. Infames ergo cujuscunque generis cetero sunt irregulares: sed cum Infamia, secundum Doctores omnes, alia sit Juris, seu legalis, quæ est, quando lex disponit, aliquem esse Infamem; Alia facti, quæ est, quando abstrahendo à dispositione legum, ipsum crimen, commissum, seu malum, quod quis patrat, evulgatur, undè sit causa, ut delinquens cadat eo ipso à prædicta hominum bonæ existimatione, ideo de utraque est, & quidem separatim agendum breviter pro te nostra.

Inambrosius de Sacramentis.

§. II.

De Infamia Juris Irregularitatem inducente.

1. **E**X triplici capite Lex disponit, aliquem esse Infamem, puta ex delicto, sive proprio, sive alieno, ex pœna alicui delinquenti inflicta, & ex officii alicujus vilitate.

Ex delicto proprio.

2. Non de omni delicto, sed de quibusdam leges disposuerunt, ut essent Infames ii, qui ea committunt; & id quidem duobus modis disposuit. Primò, ut essent Infames eo ipso, quo aliquis illud delictum committit. Secundò, non eo ipso, sed post sententiam de Infamia iam contracta ex eo delicto.

3. Prioris modi sunt de Jure Civili Crimina Lenocinii, sponsalia duo, vel duo matrimonia contrahentis, Locantis suam operam, qua cum bestia, mere ob pretium, pugnat, Certantis cum alio homine mere quæstus causa, (non ergo, si ut ostendat fortitudinem,) Hujusmodi etiam est Miles, vel Dux ab exercitu dimissi, vel Militiæ insignibus spoliati ob aliquod crimen ibi patratum. Item Miles prædia aliena conducens negotiationis causa, Ufurarius ex officio, & ille, qui non adimpler, cum possit, juratam promissionem. Addit Castropalaus ex jure sui Regni Crimen non adimplentis homagium, Crimen Palinodiam recantantis in Judicio, & crimen Sodomiz. Verum hæc committentes non sunt Infames ipso Jure Civili, sed solum hoc jure speciali.

4. De Jure autem Canonico Infames ipso facto sunt. Primò, omnes prædicti, qui sunt ex Jure Civili, nam Jus Canonicum habet pro Infamibus omnes illos, quos leges sæculi (ut loquitur b. Adrianus Papa) appellant Infames. Excipe tamen Infamiam Mulieris transcurrentis ad secundas Nuptias intra annua luctus hanc enim correxerunt, & abulerunt Jura Canonica, ut e alibi à nobis dictum est latè, nam propterea illam non numeravi inter alias allatas num. præced. Secundò, Infames ipso facto sunt, committentes crimen lætæ Majestatis humanæ, vel divinæ, id est, hæresis, eorumque fautores. Tertio, Insequentes hostiliter Cardinales. Quarto, Mulierum raptores. Quintò, Duellum committentes, eorumque Patruini.

F

§. Nota

ii Cognic. ff. de nati. & ex. tructis. b. C. infam. 6. q. 1. C. Quis in aliquo delict. si. C. infam. de Re. qui. l. i. in 6. e. Sanc. in cons. l. 6. c. 2. d. ubi. s. C. Layman. l. 1. tr. 5. p. 5. c. 4. Lex. in summa v. infamia Theaurus de pœn. Eccl. p. 1. c. 33. C. 37. Castrop de Conf. d. 6. p. 20. aliq.

a Castrop. de Conf. d. 6. p. 20.

b C. Omnes 6. q. 1.

c Supra lib. 8. de Matr. rr. 7. c. 2. §. 2. à n. 17.